

Inserati se sprejemajo in velja tistopna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr.
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr.
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popold.

Duhovne vaje!

Dvojne duhovne ali dušne vaje (eksercicije) so se ta teden v Ljubljani vršile ter bile skončane. Imela jih je naša prečastita duhovščina od ponedeljka do petka; imele so jih čast. gospe nune v Ljubljani ter jih sklenile pretekli terek; imajo jih zdaj č. gg. loške nune v Škofji Loki.

Kako vendar to, da se v političen list zgubi človek s takim napisom, bodo morda naši bralci vpraševali. Duhovska opravila, duhovne vaje, sploh čisto dušne stvari naj se raje obravnavajo v strogo cerkvenem listu, n. pr. v „Danici“, bodo morebiti mnogi modrovali. Ne bom odgovarjal na tako ugovarjanje, ampak pričujoči sostavek bodi sam opravičevalni odgovor.

Pravi politikar mora delovati za blagor naroda, za srečo svojega ljudstva. In časnikar poštenjak naj ga v tem smislu podpira. Res, da mnogim politikarjem in časnikarjem ni mar tolikanj blagor ljudstva, temveč lastni žep, lastna slava. Pa o takih — najemnikih, bi rekel — tu ni govorjenja. Mi se primerjamo le z onimi, kateri res želijo pospeševati blagor svojega naroda. S takimi smo si popolnoma edini; toda le do gotove meje gremo prijateljsko skupaj. Ko pridemo do vprašanja: s katerimi pripomočki osrečujemo svoj narod? tam se poslovimo. Liberalna stranka meni, da z učenostjo in raznimi „pridobitvami novega časa“, z bogato literaturo, ki ima v sebi veliko originalnega v pravilni „klasični“ pisavi (obseg naj bo kakoršen koli) bo zasvetila svitla zvezda narodove sreče; k pogojem te sreče nekteri celó prištevajo to, da naj se vpljiva duhovskega iznebi, naj napredujevalno misli, t. j. dejansko vero, sv. mašo, ss. zakramente, molitve itd. popusti, ali če se to že nižjemu ljudstvu pusti, naj se pa saj nikdo ne predrzne napredujevalce in liberalce s temi — nadlegovati, potlej se mu odpre Eldorado.

V tem seveda smo ravno nasprotnih misli, ker mi smo trdnega prepričanja, da naš narod, kakor vsak narod, bo v resnici olikan in srečen, ako ostane veren v mišljenji in dejanji. Če mu jame vera pešati, mu slovstveni razvitek ne bo koristil, in sama govorica ga ne bo rešila propada.

In pa če vprašamo, kdo pa je pravi domoljub? — Oni, kaj ne, kter ljubi dom, domovino svojo. Toda tu ne pride v prvi vrsti v poštev domača zemlja. Kaj je naša ljubezen, ako se ponasamo le z očakom Triglavom in krasnimi planinami? Enake gore dobiš tudi drugod, morda še veličastniše. Kaj je naše domoljubje, ako slavimo svojo bistro Savo? Reke mogočniše najdeš drugje. Ali kaj pomaga prepevati lepoto naših gozjdov, vinogradov, polj in podzemeljskih votlin in rudokopov? Tudi to vidiš na tujem. Ponos in ljubezen pravega domoljuba je narod. Oko mu veselja igra,

sreče radostno poskakuje, ako vidi srečne slovenske možé in žene, srečne Slave sine in hčere; oko pa se mu bi zazolžilo, sreče mu bi krvavelo, ako bi videl ljubljene domačine nesrečne, zlobne, v strasti zakopane: oj kako tužna bi bila naša dežela brez blagega naroda — ali recimo naravnost: brez pobožnega naroda slovenskega!

To je vzrok, da se veselimo duhovskih vaj, ki so jih mnogi duhovniki opravili. Le škoda, da se jih zaradi čedalje bolj občutljivega pomanjkanja še več ni moglo vdeležiti. (Gotovo bodo pa sami po svoji moči nadomestili.) Kako bodo, sami vneti in goreči, znali tudi ljudstvo vnemati in ogrevati za čednost in oblaževanje sreča! Blagor tebi, narod slovenski, dokler imaš tako gorečih izvrstnih duhovnikov!

Pa zakaj smo omenili tudi nunskih duhovnih vaj? — Tudi zato imamo svoje dobre vzroke. Čeravno so take pobožnosti bolj zasebne in se opravijo prav na tihem med zaprtim zidovjem, so vendar velikega pomena tudi za javnost, za ves narod. (Kar se bere o čebelicah: „Non vos sibi etc. . . . Kakor pridne čebelice ne delajo za-se, ampak žrtvujejo se za druge, to se tudi lahko o njih reče.) V pobožni molitvi in v premišljevanji ter zlasti v vsakoletnih eksercicijah si nabirajo nebeške hrane, da potlej od svoje obilnosti delijo ljubi mladini naši, nežnim deklicam.

O kolike socialno politične važnosti je to! Učitelj ni cel, je le polovičar, ako ni ob enem odgojitelj; in gotovo važniša je ta polovica, namreč odgojevanje, kakor ona, — podučevanje. Toraj je prva dolžnost slehernega vestnega učitelja učence pobožno odgojevati; celó nova šolska postava, ki je sicer v mnogih ozirih ne moremo hvaliti, je precej v prvi paragraf sprejela to tirjatev.

Zdaj pa odgojaj pobožno, odgojaj krščansko, če sam nisi pobožen, nimaš dejanskega krščanstva, imaš le krst in imé! Ni mi treba dokazovati, to je že aksiom: kdor hoče druge boljšati, mora biti sam dober — medice, cura te ipsum!

Kaj pa hočem s tem-le? Nič hujšega, kakor dokazati, kako dobre, koristne in potrebne bi bile duhovne vaje tudi za slovenske učitelje in učiteljice! Drugod so to že zdavno spoznali. Iz Bavarskega nam n. pr. „Kath. Schulzeitung“ vsako leto (tudi letos), iz več krajev poroča o duhovskih vajah učiteljev in hvali njih vspeh. Nek učitelj naravnost spozná v dopisu: „Sv. spovedi, ki sem jo takrat opravil, bi ne dal za zaklade vseh umetnostnih razstav, da, za vse dragocenosti vsoga sveta bi je ne dal.“ Kako živo potrebno bi bilo kaj enacega tudi za naše učiteljstvo, če prevdarimo le samo te-le tri resnice: nobena reč tako rada ne opeša brez ponovljenja, kakor bogoljubno življenje; „nemo dat, quod non habet“ — nihče ne more dati, česar sam nima, toraj

tudi učitelj ne svojim otročičem; nihče ne more toliko pripomoči duhovniku za blažilo olikovanje naroda, kakor učitelj — ta prevažni faktor v socialnem vprašanju.

Gotovo, „spominjsko ploščo“ vsaj, če ne več bi si zaslužil gospod duhovskega ali svetnega stanu, kateri bi duhovne vaje za učitelje osnoval in znal vspešno vrediti, kakor srčno hvaležni so duhovniki prevzvišenemu knezoškofu, da se duhovščini duhovne vaje preskrbujejo, tako bili bi gotovo pravi učitelji hvaležni, naj bi jim kdo preskrbel duha prenovljevalne duhovne vaje. Reč gotovo ni neizpeljiva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. avgusta.

Avstrijske dežele.

Dunajskih *židovskih listov* prvak — „Tagblatt“, se jezi in Madjarom očita, da niso ponujane jim prijazne nemške roke sprejeli, ter meni, da se bodo še kesali, kajti hudi dnevi dvigujejo se na madjarskem obnebj in „slovanska povodenj“ bode jim podkopala kraljestvo sv. Stefana, in prisiljeni bodo Hrvatsko izpod krone sv. Stefana izpustiti, in bodo tako sami pripomogli, da se bode dolgo zaželjena trojedina kraljevina Hrvatom posrečila.

Madjari so na *Hrvatskem* strune tako navili, da na vsak način bodo nekatere popokale. Kaj pa potem? In vendar ne pomaga nobeno pogovarjanje več; minister Tisza si ne da dopovedati. Grof Pejačević je dvakrat zaporedoma v Budapešt brzojavil, da po ustavnem potu grbov ni mogoče zopet obesiti; zagrebški mestni magistrat odrekel je svojo pomoč javno. Vladni gospodar Hervoč izjavil je, da je pripravljen grbe razobesiti, ali treba, da potem odmah Zagreb zapusti. Kardinal Mihalovič je baje sam nujno pismo Tiszi pisal, ter mu razložil, da je iz ozirov na javno varnost potrebno, da se stvar poprej v državnem saboru zakonito vredi, a potem se le grbe razobesijo. Minister Tisza pa, kakor pravijo, ostaja pri tem, da se morajo ukazi izvršiti.

Iz Zagreba se naznanja, da se po mestu govorica širi, naj bi meščanstvo ogerski grb s hrvatskim napisom slovesno dalo postaviti v dokaz, da agitacija ni bila zoper splošni grb, marveč zoper madjarski napis. V Zagorji je baje mir, ker je zadosti — vojaka. Kmetje so večidel v gore potegnili, doma so le žene in otroci. V noči od ponedeljka na so terek 20 kmetov zaprli. Župan iz Stubice je pobegnil. — Včerajšnji potres so po nekterih krajih več, po nekterih manj čutili.

Jednajst vasi se je *proti židovskim vstankov* v Zala-Egerszegu vdeležilo, in vse bodo ogovor dajale. Ljudstvo je „faliran“ židovsk trgovec, od vasi do vasi potujoč, našuntal naj se dvignejo, s kosami oborožé in v Egerszeg pridejo, kjer bodo lahko ropali, kolikor se jim bo ljubilo. Rekel je, da so vojaki sporazumljeni, toraj se ni ničesar bati. Bog zna, koliko je resnice na tem. — V Csurgu ni jednega žida več. Vsi so zbežali v Kanižo. Vsa okolica je silno vznemirjena.

Iz Budapešte, 29. avgusta. „Nemzet“ piše: Vladni gospodje se povračajo v Budapešt, prišla sta grofa Szapary in Szecheny. To je vse v zvezi z izjavo bana hrvatskega, ki se brani

peljati ukaze mu naložene. Vendar se ima to izpeljati še le po nastopu veselega dogodka, katerega pričakujejo pri najvišem dvoru.

Vnanje države.

Francoska vlada v jako imenitnem pismu do nemške vlade globoko obžaluje, da jo poslednja sumiči sovražnih nakanov, kakoršnih ona nikdar še v mislih ni imela. Francoska pričakuje, da bode Nemška resne položaje skrbno preiskala in na temelju teh preiskav jej zopet s tistim zaupanjem nasproti prišla, kakor ga ima ona do Nemčije tudi še sedaj!

Kdo ima prav? Knez Bismark in kardinal Hovard sta obravnavala o **cerkveno-političnih stvarih**. — Nista obravnavala, se je dvakrat oporeklo. — Resnično je menda to, da je Herbert Bismark pričakal kardinala Hovarda in ga predstavil očetu. — Ali sta kaj govorila o cerkvenih zadevah, tega menda nista nikomur povedala.

Izvirni dopisi.

Iz Celovca, 28. avgusta. (*Žganje, mošt in koritnjak*.) V Vašem cenjenemu listu bral sem že več razprav, kako bi se dalo žganjarstvu v okom priti. Tudi mi na Koroškem se pečamo s tem vprašanjem že dalj časa. Sam deželni predsednik (kakor sem Vam bil sporočil) je že pred več meseci razposlal okrožnico na okrajne glavarje, naj pozvedujejo o uzrokih obilnega žganjarstva in s kakimi pomočki bi se dalo odpraviti. Glavarji zopet so se obrnili do županov. V kratkem bomo zvedeli vse dotične nasvete. Nekaj jih je že zdaj znanih. Skoraj vsi glasovi se vjemajo s tem, kar sta pisala časnika „Mir“ in „Volksstimme“. V teh spisih se je povdarjalo: 1. da domače žganje iz dobrih tvarin in dobro prežgano, iz brinja, jabelk, borovnic, tropin itd. ni tako škodljivo, ker je dobro izkuhano in včističeno strupenega olja, in ker je po drugi strani tudi toliko drago, da ga ljudstvo ne more čez mero popivati; 2. da je pravo škodljivo žganje, ki se izdeluje na mrzli poti iz špirta, kateri sam ni dosti dobro prekuhan in ima v sebi še tisto strupeno olje, ki tako smrdi in daje navadnemu „jerešu“ ali „ta grenkemu“ tisto silno škodljivo vsebino. Ne alkoholična moč, ampak neka omotljiva vsebina teh strupenih oljev v špirtu nareja „šnopsarje“ tako omotene, pijane in zdivjane, ter jih vodi v prezgodnji grob, zastrupivši jim kri celega života. Zato bi se moralo prosto prodajanje takega špirta prepovedati in le posameznim (na pr. lekarnam) prepustiti, da bi ga tam dobivali tisti rokodelci, ki špirit potrebujejo pri rokodelstvu, ne v pijačo. Nadzorovanje žganjarij, gostilnic in privatnih hiš bilo bi pretežavno in brezuspešno. 3. Namesto žganja se mora skrbeti za drugo, zdravo in ceno pijačo, ker delavec pri trdem delu vendar ne shaja s samo vodo. V ta namen se priporoča 1. mošt, 2. koritnjak. Mošt se po vsem Slovenskem lahko prireja, ker imamo še precej sadja po naših krajih. Na gorenjem Štajarskem in Avstrijskem in tudi v nekterih krajih Koroške kmetje že davno dober mošt pijejo in ga dajejo delaveem na polji namesto vode ali žganja. Kjer pa ni dosti sadja, priporoča se „koritnjak“ (steinbier), ki so ga kmetje v celovški okolici od nekdanj kuhali za domačo rabo. Ko se je pa to kuhanje koritnjaka prepovedalo (!), oziroma zadrževalo, popustili so kmetje to kuho, in zdaj se kuha ta „koritnjak“ le še po nekterih gostilnicah v celovški okolici, največ v Otočah (Waid-

mannsdorf). To pivo ima prav dober, prijeten okus, in akoravno si krčmar uračuna davek in svoj dobiček, toči se „koritnjak“ vendar po 4 kr. vrček. Sme se tedaj reči, da bi ga kmetje po 2 kr. pili, ko bi ga smeli brez davka sami doma kuhati. Tedaj nadomestilo za žganje bi se kmalo dobilo, ko bi vlada hotela odreči se tistemu dohodku, ki ga jej davek od žganja donša!

Meni se pa zdi, da bo še druga zapreka. Tovarne za špirit in kupčija z žganjem je v veliki meri (če ne vsa?) v judovskih rokah. Judje so zdaj gospodarji sveta; ali bodo oni pripustili, da se jim zabrani kupčija s strupenim špiritom? Kdor hoče žganjarstvo odpraviti, mora tukaj svojo sekuro zasadi! Ali se morajo tovarne za špirit čisto odpraviti in izdelovanje potrebnega špirta izročiti državi; ali pa se morajo te tovarne strogo nadzorovati, da bodo špirit bolj čisto kuhale in ga oprostile vseh škodljivih tvarin. S tem se bo pa špirit podražil, ga bodo manj pili, pa bo tudi manj škodljiv, ker bo bolje očiščen. Vtegnil bi pa tudi dobiček za jude manjši postati, zato se bodo na vso moč upirali. Kaj je njim za to, če vsi krščanski narodi od „šnopsarske kuge“ poginejo?! Da imajo le oni svoj dobiček v žepu! — V istini, antisemitizem je dobra reč, pa ne sme se pokazati v populčnih pobojih, ampak preide naj na postavodajalno polje, tam ga bomo vsi pozdravili!!

Od Velenja, 20. avgusta. (*Skušnja iz krščanskega nauka*) bila je v Skalalah napovedana za večeraj, v nedeljo. Učenci so se zbrali v cerkvi, kjer so razodevali to, kar so se bili v katehetskimi urah naučili tekom šolskega leta.

Pisatelj teh vrstic se nekako ne more sprijazniti s splošno navado, vsled ktere se skušnja vrši v cerkvi, a ne v šolskih prostorih. Ali kaj si hočemo? Dekani kot vizitatorji in zastopniki škofovi si morajo pomagati, kakor jim pač kaže, da kakor takšni ne pridejo navskriž s šolsko oblastjo. Primerilo se je že nekje, da je dekan določil čas skušnje na šolski dan. Vizitacija se je sicer opravila redno, toda šolska oblast je pozneje vizitatorju naznanila, da naj za izpit v prihodnje izbira nešolski čas. To je faktum, ki se hvala Bogu ni zgodil v skalski dolini, ampak tam, kjer je načelnik krajno-šolskega sveta razpelo vrgel iz šole, a tudi kateheta, ki ni samo še le eno urico v šoli podučeval, pri neki seji „ni poznal“. Čez nekoliko časa pozneje je „bogaboječi“ gospod padel raz predsedniški stol. Razumeva se skoro samo ob sebi, da si dotični vizitator — še enkrat rečemo: omenjena resnična dogodba se ni pripetila v skalski dolini — izbira ali četrtke ali pa katehetske ure, za nedelje še ni napovedoval skušnje.

Po dopisnikovih mislih bi se napeti zadevi lahko v okom prišlo. Postava namreč dovoljuje, da se zamujene ure smejo nadomestiti ob nešolskih dnevih. To so navadno četrtki; znamo, da je nekje ob sobotah prosto, ker je to želez dotični krajno-šolski svet. Zadostovalo bi toraj, da nadučitelj preložitve naznani krajno-šolskemu svetu. Po tem načinu ravna na mnogih krajih. Se vé, da tukaj ni treba družega, kakor — dobre volje. Tako bi se izpitovanje mladeži brez neprilike opravljalo tudi v šolskih sobah, kjer so učenci — otrok je otrok — že vajeni odgovarjati. Kakor skušnja spričuje, v cerkvi marsikotremu šoleu

beseda zastane v grlu, da-si mu je tvarina sicer dobro znana.

Od Nove cerkve, 20. avgusta. (*Praznik sv. Agapita*.) V ovokrajni hiši Božji imamo pod altarjem sv. Jožefa shranjeno truplo mučenika sv. Agapita.

Preteklo je 150 let, odkar je prednik nekdanjega samostana v Žicah — Zajeklošter, sedaj v razvalinah — dobil sv. ostanke iz Rima, kateri so več časa bili v bivši cerkvi sv. Ane pri Konjicah, a pl. Jacomini, ki je ob enem bil župnik v Konjicah in pri Novi cerkvi, jih je dal prenesti k nam. Imenovanec se je namreč reklo, da to ne gre, ko bi istodobno na dva kraja župnikoval, zatoraj je odstopil faro konjiško, ter si pridržal Novo cerkev, kamor so pozneje spremili tudi truplo sv. mučenca. *)

Sedanji dekan je prosil, naj bi se to sv. truplo smelo izpostavljati javnemu čiščenju. Pokojni Pij IX. je dne 4. maja l. 1871 prošnji vstregel, ter dovolil, da se vsakega leta prvo nedeljo po Veliki Gospojnici sme v Novi cerkvi obhajati god sv. Agapita. Prvikrat se je to godilo slovesno še istega leta, dne 20. avgusta.

Zadnjo soboto pod večer so nam zvonovi v družbi možnarjev naznanjali, da se je za naš kraj radostni dan z novič približal, in kakor smo opazili, že k večernicam privabil razven sodrednih duhovnikov lepo število pobožnega ljudstva.

Včeraj, na dan praznika, se je vršilo slovesno sv. opravilo, pri katerem je govornik, č. g. Dolinšek, v izborni besedi razlagal pomen večerajšnjega dneva, a sv. mašo je popeval č. o. Dionizij iz Celja. **)

Od Vojnika, 20. avgusta. (*O sadjerejstvu*.) Najnovejša številka glasila kmetijske družbe štajarske priobčuje zanimivo poročilo o vspehu sadjerejstva v naši deželi leta 1882. Pisatelj članka je dotične številke si izprosil pri vodstvih železnice južne in ogerske zahodne. Po tem se je v dobi od 1. julija 1882 do 30. junija 1883 po posamičnih postajah oddalo 450.906 meterskih centov sadja, od tega pripada progi:

Maribor-Drauburg	649 m. ct.
Leoben-Bruck-Mürzzuschlag	2.097 „ „
Ormož-Ptuj	10.418 „ „
Hrastnik-Rače	15.199 „ „
Brežice-Sevnica	17.402 „ „
Maribor-Puntigam	136.172 „ „
Gradee-Pernegg	160.394 „ „
Od Rudolfove železnice via	
Ljubno	518 „ „
Wies-Köflach-Gradee	8.807 „ „
Ogerska zahodna železnica	99.250 „ „

Na Koroško bilo je poslanih 437, v Tirole 3.704, v Ljubljano, Gorico, Cormons in Trst 4.845, na Oggersko in Hrvatsko 33.676, v Švico in južno Nemško 57.457, a proti Dunaji 350.787 meterskih centov.

Več od 100 vagonov so s sadjem napolnili na sledečih postajah: Ptuj z 10.553, Lipnica z 12.196, Sevnica z 12.664, Maribor s 14.455, Ehrenhausen z 19.079, Gratwein s 26.298, Pesnica s 33.548, Spielfeld z 42.983, Gradee s 130.255 m. centi.

*) Obširno zgodovino o ti zadevi zamoreš brati v zanimivi knjižici, ki je 1882 v Mariboru izšla z naslovom: „Truplo sv. Agapita mučenika v Novi cerkvi. Spisal Jarnej Voh.“

**) Prav po naključju prišlo v nepravi predalček in — založilo. Vred.

Nadalje se je izročilo na postaji Bruck 1.872, Sv. Jurij pri Celji 1.966, Videm 2.001, Zidani most 2.211, Lebring 2.518, Brežice 2.544, Judendorf 3.238, Poličane 3.628, Celje 6.156 m. centov.

Na postajah Gradec-Köflach napolnili so 88 vagonov, Gradec-Ogersko pa 992 vagonov.

Zgornje številke kažejo samo množino sadja, ki so ga železnice vsprejele v deželi ter ga odvekle čez mejo. Pisatelj sestavka sodi, da bi to bila le tretjina vsega sadja, katero je lani pri nas dozorelo; ostali dve tretjini bi se pa deloma porabili doma, deloma bi se izvozili do železničnih postaj zunaj naše dežele.

Poročevalec z veliko verjetnostjo misli, da je vsega sadja prirastlo okoli 1.260.000 meterskih centov; od teh bi na spodnji del Štajara prišlo 400.000, srednji 823.000, zgornji 37.000. Sadja koščičavega bilo bi od prilike ena četrtnina, a jedrovitega do tri četrtnine.

Če se je meterski cent prodajal po 6 gl., to bi celokupna vrednost sadja dosegala 7.500.000 gl., od tega bi se prodalo sadja za 2.700.000 gl.

Krems na Nizje-Avstrijskem, 29. avgusta. Sprejmi, dragi „Slovenec“, nekoliko vrstic od svojega sorojaka iz krajev glavne reke Dunave. Pred nekimi dnevi posrečilo se mi je Te v roke dobiti, srčno si me razveselil — kdo bi se na ptujem rojaka ne veselil! Poročal Ti bi večkrat iz teh nemških krajev, ako Ti je drago, za sedaj poročam Ti nekoliko iz okolice, kjer službujem. *)

Bivam med mestoma ob bregu sloveče Dunave. Dve mesti in sploh staroslavni ste Krems in Stein tako imenovani „Schwesterstädte“ sklenjent s predmestom, najbolje rečeno medmestom „Und“. Krems (rimsko Cremis) ima z vojašnico vred čez 8 tisoč, mesto Stein s kaznilnico nekaj čez 4 tisoč prebivalcev. Kaznilnica sama ima v svojem ozidju blizo enajst sto vsakovrstnih večinoma nepopoljšljivcev. Prebivalci se živijo večidel z vinorejstvom. Vino, nekoliko trdo, se dolgo hraniti dá. Pride mnogo vinotržcev, kateri prevaževajo vino na Gornje-Avstrijsko in tudi na Ogersko, ako je tam slabo obrodilo. Imamo lepe ceste in železnice, najugodnejše je pa parna prevoznja na Donavi.

Ljudstvo je bogaboječe in ne pusti le mnoge množice s procesijo z glasnim popevanjem memo hoditi, ampak se tudi sami iz mesta Krems in Stein združijo ter podajo pod vodstvom duhovnika vsako leto na daljno božjo pot „Maria-Zell“. Ravno ko to pišem, je vsa cesta polna ljudstva s poveščeki evetlic v rokah, ki pričakujejo bližajoče svoje romarje iz „Maria-Zell“. Že dva meseca ni preteklo nobeden dan, da ne bi se bližala četa romarjev proti „Maria-Zell“. Večina prihaja iz Moravskega in Českega. Čete čez sto romarjev imajo večidel duhovnika in godbo seboj. Tudi domugredé prepevaje svoje romarske pesmi na ves glas, ne bojé se liberalizma, naj se jim posmehovati predrzne.

Vreme je sedaj silno vroče. Polovico julija bilo je deževno in mrzlo in to vzrokuje, da se trtno perje zori in suši, sicer pa trta lepo kaže, ter dela našim vinorejcem vesele in prijazne obraze. Se vé, da je tudi tukaj mnogo gospodarjev, ki jim gre trda za denar, sicer ne tako trda, kakor našemu Belo-

kranjcu, ker tukaj je ložje na vinstvo denar dobiti, kakor pri nas. Na praznik Marijnega vnebovzetja je tukaj vihrala silna nevihta, pa brez škode; samo proti meji gornje Avstrije, od tukaj kakih 6 ur hoda, padala je toča globljih jaje, ter vničila je mnogo pridelka. Pravijo, da zasačila je nevihta tudi brzovlak severne železnice, razbila mu vsa okna in tudi moral se je po več ur boriti s povodnjim. Pa še drugikrat kaj. Na zdravje!

Domače novice.

(*Duhovenske vaje*) so bile danes končane. Vdeležilo se jih je 65 čast. gosp. duhovnikov.

(*„Laibacherica“*) v svoji današnji ševilki zopet daje pod nos tistim hudobnim in lažnjivim ljubljanskim piscem, ki v nemške liste poročajo o naših razmerah in dogodbah. Judovsko-nemški list „N. Fr. Presse“ prinesel je bil o potovanju cesarjevem iz Kamnika dopis, v katerem je bilo govorjenje o tamošnjih č. oo. frančiškanih in sicer tako, kakor da bi bil c. k. okrajni glavar predstavil jih kot bivše učitelje in cesar bi bil na to rekel: „To mi je znano.“ To poročilo je imelo namen, svetu naznaniti, češ, da je cesar odobril njih odstavo. Zdaj pa sam c. kr. okr. glavar dr. Zaplotnik v omenjenem listu to razgláša kot popolnoma izmišljeno poročilo, „Laibacherica“ pa prideva opombo, koliko je po takih skušnjah verjeti poročilom, katera nekatere vrste ljudje pošiljajo v nam sovražne nemške časnike.

(*Vojakov*) Ljubljana ni kmalo še toliko imela, kakor jih bode letos od 1. do 13. sept. tukaj, ker bodo od vseh treh polkov 7, 17, in 97, dalje od 27. lovskega bataljona rezervisti semkaj k vajam prišli.

(*Presvitli cesar*) so občini Velike Poljane na Kočevskem okraju za zidanje šole podarili 200 gold. iz svojega.

(*Katoliško politično društvo*) ima svojo zadnjo letošnjo sv. mašo na Rožniku dne 4. sept. t. l.

(*Razpisana je služba*) pri državnem stavbarstvu za Kranjsko. Adjutum 600 gold. Pogoji dokončana tehnika, drugi državni izpit in znanje slovenskega jezika. Obrok do 22. sept. t. l. pri c. k. deželnem predsedništvu.

(*Tatje.*) Kakor se nam poroča, je pred nekaj dnevi nekdo pri hiši št. 24 na Starem trgu lestvico pristavil in nekaj obleke odnesel. Hiše v ti vrsti imajo namreč hodnike na vodo in tje obešajo perilo in drugo obleko. — Včeraj pa so tatje vlomili v lesene kolibe, ktere so za hišo deželne sodnije nastavljené, ter odnesli več reči. — Danes zjutraj je pa tat ulomil v loterijo na Starem trgu, dobil ni drugega nego dežnik. — Stari trg je menda posebno priljubljen klativitezom.

(*Stekel pes*) se je prikazal predvečernem na šentpeterskem predmestju, pa ga je mestni stražnik s sabljo končal. Pasja kontumaca traja še, ali ne zmení se vsak zá njo, posebno penzjonisti, samei in samice ne, ki svojo ljubljene živalice vzlasti po drevoredih pod Turnom puščajo brez torb, da se prav po vsi svoji razuzdanosti pojajo po travnikih in sprehajališčih. Dobro bi bilo, če bi se konjačev hlapec tudi tje kedaj podal, plen bil bi gotovo velik. Tudi v gostilnice jemljo ti ljudje svoje pse seboj brez ozira na občinstvo. Če bi koga izmed njih zavoljo tega zadela občutljiva kazen, bi to morda pomagalo vsaj kolikor toliko.

(*Vojaštvo.*) Moštvo, ki je tri leta doslužilo, odpusti se sredi septembra, po dokončanih

velikih vajah, domov. Pri pešakih in loveih odpustili se bodo vsi na jedenkrat, pri konjci še le po prihodu novakov. Pri topništvu odpusti se postrežno moštvo takoj po končanih vajah, vozači pa še le po dohodu novakov. Pri tistih polkih pa, ki pojdejo v Bosno in Hercegovino, ne pojde nikdo na odpust. Novaki se bodo klicali od 1. do 6. oktobra za vse vojaške oddelke na enkrat, le sanitetni novaki klicali se bodo 1. oktobra in 1. februarja, toraj v dveh partijah. Novaki v Bosni in Hercegovini ali pa v južni Dalmaciji ležečih oddelkov izvežbali se bodo doma vsak v svojem dopolnitvenem okraju, in čez 6 do 7 tednov popolnoma izvežbani tje dol k svojim polkom in batalijonom poslali. Podčastniki onih batalijonov, ki so posamez v dopolnitvenem okraju, odpustili se bodo še le po dokončanem izvežbanji novakov.

Razne reči.

— Južna železnica vpeljala bode nov naglič med Reko in Št. Petrom oziroma Dunajem, kakor hitro bo hotél „Opatija“ v Reki dovršen. Iz Dunaja se bode za Reko nalašč doseđanju nagliču par voz pripravilo, kateri se v Št. Petru odpnó in jih posebna poštna lokomotiva v Reko popelje.

— Na Pivki so se prikazale kozé. V Knežaku, Zagorji in okolici jih je obolelo kakih 20; umrl je menda le en otrok. — Vojaštvo je iz teh krajev premeščno v Postojno.

— Hmeljarski somnji na Štajarskem. Govori se, da so se Celjani močno prizadevali, da bi hmeljarski somenj dobili v svoje mesto. Ali Posavinci so se krepko poganjali za to, da ostanejo hmeljarski somnji v Žavci, v središči savinjske doline. Res ne vemo, zakaj bi se taki somnji prestavljali drugam, da bi se tako pridelek podražil, a ne na korist pridelovalcem.

— Po Štajarskem se klati, kakor „Südst. Post“ poroča, po Pohorju medvedka z mladičem, ki je že več ovac vgrabila. Osobito mnogo jih je zmanjkalo okoli Lembaha.

— Na južni železnici pri Slov. Bistrici trgali so zaglavnike (švelarje) raz železnice; pod jednem so našli človeško okostje, handžar in pištolo.

— Načrt železnice Sarajevo-Mostar-Metkovič se bo menda že bodočim delegacijam predložil, in kakor se čuje, gradila se bo najpoprej proga Mostar-Metkovič, da se Hercegovina z morjem zveže. Takoj na to prične se graditi proga Sarajevo-Mostar. Prva bo nekako 37, druga blizu 147 kilometrov dolga. Potrebni ste obo v oziru splošnjega in do zdaj v južni Dalmaciji jako težavnega in nevarnega prometa, kakor tudi, da se obe deželi neposredno s cesarstvom zvežete.

— V četrtek 6. sept. služila se bo v dvorni kapeli na Hradčinu v Pragi velika črna maša za pokojnega grofa Chamborda. Maše se bo vdeležil dvor cesarice Marije Ane. Od 7. do 12. se bodo pri vseh stranskih altarjih črne maše brale.

— Nadvojvoda Viljem padel je v torek popoldne vsled omedlevice raz konj. Nadzoroval je topništvo v Bruck-u ob Litavi in huda vročina spravila ga je v omedlevice. Prihiteli sanitetni vojniki okrepčali so ga z vinom, kojega so v steklenicah pri sebi imeli, dokler ni bilo zdravnika pri rokah. Visoki gospod se ni nič poškodoval.

— V možganih graške „Tagespost“, ktera se edino le iz golega sovraštva do Slovanov živi, gibljejo se Slovani na „Erdelju“ jako krepko. Nam o „erdeljskih Slovanih“ ni čisto nič znanega, in na Erdelju le Madjare, Nemce in Rumunce poznamo. — Slovane na Erdeljskem so tedaj znajdlji učejaki pri vredništvu „Tagesposte“. Čestitamo!

— Na Dunaji poskušajo v praterji železnični vlak z elektriko goniti, in

*) Vselej drago; od tam še bolj, ker so tam kraji in ljudje bolj neznani, če tudi smo v trdni zvezi.

se jim je tudi izvrstno obneslo. Železnična proga je 1½ kilometer dolga in jo vlak, ki vselej 60 ljudi s saboj pelje, v 3 do 3½ minutah prevozi. Električna je ognju povsod srđit tekmeec. Za luč in razsvetljava se po svoji veliki svetlobi mnogo bolj priporoča, kakor vsak plin in sedaj so jo tudi že na železnici vpregli, naj jim bo vozila. Gledé dobe, ki bo svoje dni v gospodarskem oziru na splošno pomanjkanje kurjave (lesa in premoga) gotovo nastopila, je vpeljava elektrike za železnično vožnjo neprecenljive vrednosti.

— Dunajski magistrat je iz vzrokov javne varnosti prepovedal, da se po dunajskih krčmah ne sme več česko gledišče predstavljati. Bilo je namreč več gostilnic, kamor so osobito Čehi zahajali, da so imele male odre, kjer so se mali komadi, zlasti burke in veseloigre igrali. — Dalje je ravno tisti magistrat prepovedal dunajskim urarjem prodajo verižič za ure; zlatarji so se pritožili, da jim urarji preveč škode delajo.

— Katehetov manjka na Dunaji zlasti v II. okraji, kjer mora duhovščina treh fará v pet in dvajsetih šolah krščanski nauk učiti, kar ji pa več zmagovati ni mogoče, ako si neče spodkopati lastnega zdravja. Zato je knez nadškofjski duhovni svetovalec dr. Jakob pl. Koller predlagal, naj se kateheti nastavijo, ki se bodo le s šolo vkvarjali in ti naj se iz šolskega zaklada plačajo.

— Dunaj z okolico, t. j. s predmestji ima sedaj vže čez 1.161.000 prebivalcev. Od leta 1880, ko je bila zadnja ljudska štetev, pomnožili so se prebivalci za 47.000 ljudi. Saj ni čuda, ker so židom na strežaj vrata odprta ter pravijo, da jih je le iz Ruskega čez 10.000 došlo. Blaženi Beč!

— Usmiljeno srce sv. Očeta pokazalo se je zopet v prelepi svetlobi sedaj ob priliki godu papeževga. Sv. Oče darovali so namreč sto revnim rimskim družinam vsaki po jedno popolno posteljo; kardinal-vikarju izročili so tri tisoč lir za podporo onih revnih duhovnov, ki se pridno in požrtovalno s podukom mladine pečajo. Vrh tega dali so novoposvečenemu škofu, ki je v svojo škofijo odhajal, tudi trideset popolno opravljenih postelj, ktere naj bi ob svojem prihodu med reveže svoje škofije razdelil.

— Casamicciola, razsuto mesto na otoku Ischiji, se bo vsled najnovejšega sklepa italijanske vlade zopet postavilo, dasi tudi podrtine niso še odstranjene. Razložek med bivšo in novo Casamicciolo bude ta, da se bodo sedaj le lesene hiše stavile, ki bodo z železom vezane. Po kakem načrtu in načinu, ni še določeno.

— Mrtvih na otoku Ischiji. V Casamicciola je ostalo še živih ljudi 2827, mrtvih 1992, med temi n. p. 1000 topličarjev; v Foriji je živih 6546, a mrtvih 313. V Lacco je živih ostalo 1787, a 138 je mrtvih. Skupaj je tedaj mrtvih 2443 oseb.

— Nemška ima 49.000 podčastnikov in od teh jih 44.000 služi za premijo. Francoska 79.000 in samo 8000 premistov. Pomanjkanje zvedenih podčastnikov je velika napaka za vojsko.

— Tekmeec svilnemu črviču. — Iz Kitajskega so vpeljali na Nemško hrastovega preleca. Iz Crefelda na Nemškem se o njem tako-le piše: L. 1882 je dobil cestni nadzornik Haas iz Vesel-a 200 jajčic kitajskega hrastovega preleca, da bi poskusil, se li more dobiti svila po njem. Iz 200 jajčic se je sedaj dobilo 18 do 20.000 krepkih gosonic. Kitajski hrastov prelec se živi le s hrastovim perjem in ima kokone debele kakor kurja jajca; ko bi se ta poskušnja obnesla, bi bilo to neprecenljive vrednosti.

— Koliko časnikov izhaja po cellem svetu? Na tanko se to pač ne dá izračunati, pa prilično je njih število 23.290. In sicer v Evropi 13.600, v Aziji 388, v Afriki 50 (?), v Ameriki 9.129 in v Avstraliji okoli 100. Evropski listi se spet po raznih deželah tako razdelijo: 3770 jih je na Nemškem, 2509 na Angleškem, 2000 na Francoskem, 1226 na Italijanskem, 1200 na Avstrijskem, 500 na

Ruskem itd. Te številke seveda, kakor pri nas tudi drugod od leta do leta rastejo, ter so brž ko ne že zdaj povsod večje od zgoraj navedenih.

— Pasti za radovedne mlade ženske. Na Angleškem je živel mlad zakonski par srečno in zadovoljno; edino, kar je srečo mlademu mehaniku kalilo, je bila grda navada lepše njegove zakonske polovice, da mu je vsako jutro žepe pri hlačah in suknjah preiskala, kar menda tudi pri nas ni nič novega. Mož si tako-le pomaga. Omislil in naredil si je past, prav tisto lisičjo, toda mnogo šibkejša je morala biti, ter jo zvečer v hlačni žep nastavi in se z dobro vestjo spat vleže. Zjutraj se on prav mirno spi, ko ga že v srce segajoč krik ljubeznjive ženske na pomagaje kliče. Ko si oči premane, vidi, seveda v lastno začudenje, kako zvedava ženica vjeta pri vratih sloni, kjer so hlače visele. Galantni mož je takoj za zamero prosil, da je zvečer past iz žepa pozabil vzeti in — se v pest smejal. Pravijo, da je pomagalo.

— Najstarši človek na svetu je Miha Solis. Ta novi Metuzalem je star 180 let in živi v republiki San-Salvador. Koža njegova podobna je pergamentu, lasje so mu dolgi in beli ko sneg, obraz pa tako živ, da na vsacega človeka skoraj nevgoden vtis napravi. On pripisuje Metuzalemovo svojo starost skozi in skozi rednemu življenju v vsakem obziru. „Jaz jem le po enkrat na dan, toda samo krepka in redilna jedila. Za obed potrebujem pol ure. Postim se vsakega 1. in 15. v mesecu in takrat pijem toliko vode, kolikor jo prenašati zamorem. Jedila vselej ohladim, preden jih vživam. Temu nepremakljivemu redu pripisujem svoje dolgo življenje.“ Tako sam dopoveduje, kdor ga praša, kako da je toliko starost dosegel.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 31. avg. Razstavni odbor podaril je županu o priliki pričakovanega veselega dogodka v cesarjevičevi rodovini 10.000 vstopnic za dan in 10.000 za večer, naj jih razdeli med revnejše stanove prebivalstva; izrekel je tudi, da bi praznični dan bil najpripravnejši krstni dan novorojenca.

Solnograd, 31. avg. Minister Kalnoky imel je včeraj razgovor z Bismarkom in obdeval pri njegovi rodovini. Izvzemši mali sprehod včeraj ni šel iz hôtela; razgovor se je nadaljeval.

Dunajska borza.

30. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 30 kr.
Sreberna „ „ „	79 „ —
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 45
Papirna renta, davka prosta	93 „ 35
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 50
„ „ 4%	87 „ 80
„ „ papirna renta 5%	86 „ 50
Kreditne akcije 160 gld.	292 „ 60
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	108 „ 75
„ avstr.-ogerske banke	835 „ —
„ Länderbanke	108 „ 50
„ avst.-oger. Lloyd-a v Trstu	646 „ —
„ državne železnice	316 „ 50
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	229 „ —
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 35
„ „ Ferdinandove sev.	105 „ —
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „ —
4% „ „ 1860	500 133 „ —
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 50
„ „ 1864	50 „ 169 „ —
Kreditne srečke	100 „ 171 „ —
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 70
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „ —
London	119 „ 85
Srebro	— „ —
Ces. cekini	5 „ 64
Francoski napoleond.	9 „ 49½
Nemške marke	58 „ 45

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 9 gl. 30 kr., — domača 8 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 54 kr. —

Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 5 gl. 30 kr. — Proso 5 gl. 20 kr. — Turšica 5 gld. 40 kr. — Oves 3 gl. — kr.

Umrli so:

24. avgusta. Marija Breskvar, gostija, 79 let, Krakovski nasip št. 18, slabost.

26. avgusta. Ana Junes, kurjačeva hči, 1 leto, Dunajska cesta št. 1.

27. avgusta. Viljem Rudholzer, urar, 60 let, Gosposke ulice št. 11. — Barbara Pehtigan, 47 let, Karlovske predmestje št. 7, paduha.

Preselitev bukvoveznice.

Vdano podpisani se visokočastiti duhovščini in slavnemu p. i. občinstvu zahvalujem za skazano mi zaupanje, ter se priporočam v daljno naročevanje. Ob enem dovoljujem si tudi naznanjati, da sem se s Kongresnega trga št. 14 preselil

na stari trg št. 24

v hišo g. E. Hohna,

ter svojo bukvoveznico združil z njegovo, nad 100 let staro.

Prejemam v izdelovanje najfinejša, kakor tudi navadna dela, po najnižjih cenah. Sprejemam vsakoršna dela, kakor Missale, Brevirje, molitvene knjige tudi v zalogo ali komisijon. Dalje imam tudi veliko zalogo pisalnega orodja: papirja, črnila, peres, svinčnikov itd. po zelo nizkih cenah. Zunanja naročila izvrševal bodem natanjko in kakor hitro mogoče.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Dežman,

bukvovez.

(2)

Franc Krištof

leskeči lak za parket.

Ta najboljša vseh do sedaj znanih sestav nič ne diši in se takoj trdo posuši, ko se je namazala. Lesk je vstrajen, mokrota se ga ne prime in je brez-pogojno dičnejši in dalje traja, kakor vsako drugo likanje. — Najbolj se čišta rumeno-rujav leskeči lak, (kakor vsaka oljnata barva krijoč) in pa čisti leskeči lak brez barvila.

Franc Krištof

v Berlinu in Fragi,

(1) izumnik in edini fabrikant pravega leskečega laka za parket.

Zaloga v Ljubljani pri Adolfu Hauptmannu.

Najboljši (6)

papir za cigarette

je

LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime LE HOUBLON in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Cawley & Henry
Propriétaires du Brevet

CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.